Сучасний дистанційний урок. Рекомендації, лайфхаки.

Консультант КУ “Центр професійного розвитку педагогічних працівників”
Олена МІЩЕНКО

"Захопливий онлайн-урок — це той, що дає не інформацію, а досвід"
Кеті Мур

Основні чинники дистанційного навчання:

- *Збільшення впливу інтернету.*
- *Важливість сучасної та актуальної інформації.*
- ***Необхідність безпечнішого навчання для дітей.***
- ***Потреба в навчанні з будь-якої точки світу.***

Крок 1. Загальношкільна стратегія

Насамперед варто визначитися з моделлю навчання.
Чи буде воно повністю асинхронним, синхронним) або змішаним.

Потрібно відповісти на запитання:

- Скільки учнів у кожному класі?
- Чи мають вони змогу навчатися в синхронному режимі та в якому обсязі?
- Наскільки в них розвинені навички самоорганізації? Чи можуть вони навчатися самостійно?
- Наскільки рівень знань класу є однорідним і чи потрібні додаткові зусилля для вирівнювання?
- Чи достатнє технічне забезпечення (зокрема й наявність мікрофонів та камер у гаджетах) вчителів і учнів для організації онлайн-навчання?
- Чи у всіх є стабільний інтернет для синхронного навчання?
- Чи створені умови для організації навчання?

Крок 2. Планування уроків

Безпосередньо перед початком занять педагогу варто подумати про таке:

- яка максимальна кількість дітей будуть присутні на онлайн-уроці?
- чи буде потрібен поділ на групи?
- чи має бути загальний чат для спілкування?
- чи буде запис уроку?
- чи передбачені на уроці онлайн-опитування, голосування, тестування тощо?
- які месенджери найбільш зручні для вчителя й учнів?
- чи достатньо їхнього функціоналу для освітніх завдань?
- чи потрібні там спеціальні функції (боти, опитування, тести тощо)?

Аналіз платформ для дистанційного навчання.

Оберіть три платформи для проведення дистанційних уроків (наприклад Zoom, Google, Meet, Microsoft Teams).

Порівняти їх за такими критеріями:

- Простота використання.
- Можливості для взаємодії (чат, питання в реальному часі, поділ на групи).
- Підтримка мультимедійного контенту (презентації, відео).
- Рівень захисту даних.

Мета: Зрозуміти, яка платформа найбільше підходить для роботи з учнями певного віку.

Крок 3. Планування навчального контенту.

Рекомендується:

- переглянути перелік запланованих результатів та проаналізувати його
- проаналізувати потреби учнів для виконання кожного конкретного завдання

Можливо, певні теми школярі можуть вивчити самостійно за допомогою текстових чи відеоматеріалів, аудіолекцій.

Де будуть потрібні коментарі та допомога педагога та чи може вона надаватися в асинхронному режимі? Які теми потребують інтерактивного формату для вивчення чи лекцій у режимі реального часу?

- продумати, як забезпечити регулярність самостійної роботи
- з'ясувати якої саме підтримки від учителя потребують діти на кожному етапі (зворотний зв'язок, мотивація, діалог у режимі реального часу тощо).

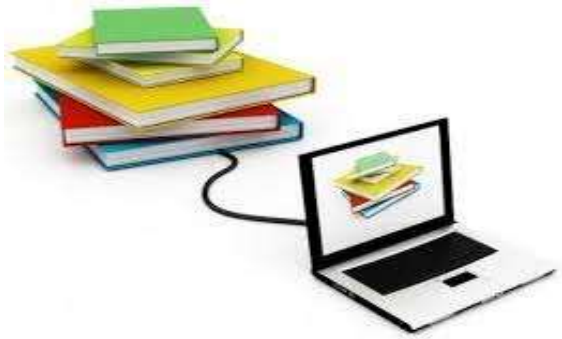

Крок 4. Комунікація між учнями.

Необхідно: задуматися над тим, чим учні могли б допомагати одне одному .

- Які навички вони можуть розвивати, працюючи в команді чи групі.
- Чи здатні вони самі розподілитися між командами чи потрібна в цьому допомога вчителя.

Дітям часто потрібна допомога в організації такої групової роботи, тим більше у форматі онлайн. Можливо, вони не зможуть виходити на зв'язок одночасно, а можливо – таке спілкування їм і не потрібне для виконання завдання.

- Вчитель може бути модератором командної роботи, призначати ролі, ініціювати співпрацю та комунікацію, але бувають і такі випадки, коли діти здатні впоратися самостійно й потребують лише консультативного втручання педагога для налагодження процесу.

Структура ефективного дистанційного уроку

1. Спершу варто встановити емоційний зв’язок з учнями, запитати: «Клас, як настрій, як ваші справи, що в кого нового?» Можна запитати, чи хоче хтось розповісти, що він сьогодні відчуває, що хорошого було вчора ввечері чи яка з маленьких приємностей сталася сьогодні вранці.

2.Виділіть трохи часу на обговорення, озвучення мрій про майбутнє. Планування бодай недалекого майбутнього дає сили і наснагу як дітям, так і дорослим.

3.Настає час для обговорення теми минулого уроку.

4. Проведіть з учнями дихальні вправи. Запропонуйте намалювати повітрям квітку, тортик зі свічками та задмухати вогники на смаколику.

5. І тільки тепер учитель має ознайомити дітей з основною пізнавальною частиною.

6. Виділіть кілька хвилин на фізичні вправи та руханки — їх дуже багато на YouTube.

7. Час для інтерактиву, обговорення, ігри.

8. Підсумки уроку.

Час	Етап	Матеріали
5 хв	Мотивація	Залучення уваги, мотивація визначає напрямок навчання, звертає увагу учня на важливі для навчання завдання. Можна використовувати яскраве зображення, діаграму, статистику, які привернуть увагу до матеріалу.
5 хв.	Мета/ Очікування	Правильна мета визначає для учня практичні навички, які він отримає в ході навчання. Що він буде вміти і як зможе застосувати отримані знання.
15 хв.	Інформація	Розбивайте матеріал на частини, які легко засвоїти. Використовуйте різні прийоми, інструменти для навчання. Демонстрацію мультимедійного контенту міксуйте з практичними завданнями, не перетворюйте онлайн - урок на “голову, що говорить”.
10 хв	Демонстрація знань	Основне завдання цього етапу – не оцінка знань, а виявлення непорозумінь і прогалин в знаннях , надання учневі інформації, що відбиває рівень його \ її розуміння предмета. Якщо це практичні навички – попросіть продемонструвати їх на практиці. Якщо це інформація – задавайте питання, спрямовані на роздуми.
5хв	Зворотній	Залишайте докладні коментарі до виконаних завдань і

5 хв	Використання отриманих знань	Стимулюйте учнів розвивати отримані навички з метою адаптації знань і навичок до різних реальних ситуацій. Щоденна практика – найефективніший спосіб закріплення знань. Заохочуємо наших учнів займатися розвитком навичок кожен день.
-	Глосарій та корисні посилання	

Відсутність планування;

Відсутність логіки розвитку уроку;

Використання методик офлайн-уроку;

Відсутність візуалізації контенту;

Використання великої кількості онлайн

Обов’язкове планування заздалегідь;

Логічно побудований урок із зав’язкою, розвитком події, кульмінацією та розв’язком;

Використання цікавинок: різноманітні ЗД, відео, аудіо.

Дінамічна структура уроку з використанням ЗД, відео, аудіо, анімації, скрайбінгів, інфографіки;

Лайфхаки як спланувати онлайн-урок?

Прорахуйте всі етапи дистанційки. Ментальна карта дистанційного навчання, вибір платформи, графік прямих трансляцій, формат здавання роботи — усе це не просто елементи, а система, яка добре працює, якщо продумана наперед.

Підготуйте «довідники» про онлайн-урок. Про правила та нюанси варто домовитися на найпершому занятті, щоб учні не вирішили, що в них тривають канікули. До того ж є чимало моментів, знання яких додасть школярам впевненості .

Подбейте про безпеку онлайн. Онлайн-заняття — це специфічні ризики, від яких учитель має захистити дітей. Є цілком конкретні способи подбати про безпеку, а ще потрібно навчати учнів самостійно обороняти себе від інтернет-хуліганів.

Додавайте безпрограшний елемент.
Подумайте про, так би мовити, ударні моменти, які привертають увагу учнів до заняття та спрацьовують найбільш ефективно. Вправи, які учні виконують у режимі реального часу, усні відповіді школярів, короткі відповіді в чаті — ось те, що найкраще працює на онлайн-уроці.

Забезпечте збалансованість онлайн-уроку. Не варто перевантажувати заняття ані інформацією, ані веселощами: усього має бути достатньо. Експерти радять зробити акцент на вирішенні потреб учнів, на їхніх запитах. У межах кожного уроку і теми варто забезпечити кілька опцій та пропонувати їх дітям. Замість просто написати реферат, запропонуйте завантажити з інтернету три на цю тему та порівняти їх.

Домашні завдання. Вони мають бути цікавими. Необхідно задавати домашнє завдання, щоб його зробили. Мотивувати учнів можуть електронні відзнаки, тести, віртуальні змагання, електронні вікторини.

Способи управління увагою і дисципліною учнів під час дистанційного уроку.

Чітка структура уроку

✓Поділіть урок на сегменти із завданнями різної активності (лекції, дискусії, практичні завдання).

✓Вкажіть чіткі цілі уроку, щоб учні знали, чого очікувати, і могли слідкувати за своїм прогресом.

Залучення учнів через інтерактивність

✓Використовуйте інтерактивні платформи (наприклад Wordwall, Learning.apps, Kahoot, Mentimeter, liveworksheets) для опитувань, вікторин або групових завдань.

✓Вбудовуйте короткі відео або аудіо для урізноманітнення контентv.

Встановлення правил поведінки

✓Перед початком уроку встановіть правила поведінки для онлайн-занять (увімкнені камери, вимкнені мікрофони під час лекції, повага до вчителя та однокласників).

✓Мотивуйте учнів брати активну участь у дискусіях або чатах.

Регулярна зміна активностей

✓Змінюйте активності кожні 10-15 хвилин, щоб утримати увагу. Наприклад, після пояснення теорії проведіть коротке опитування або дайте учням індивідуальне завдання.

Система контролю відвідуваності учнів під час дистанційного навчання.

Реєстрація присутності в навчальній платформі

Платформи **Zoom** та **Google Meet** мають вбудовані функції для автоматичного запису присутніх учасників.

1. *Увійдіть у свій Zoom-акаунт через вебінтерфейс.*
2. *Перейдіть до розділу **Reports** (Звіти).*
3. *Оберіть **Usage Reports** (Звіти про використання).*
4. *Виберіть потрібну зустріч і перегляньте дані про присутніх учнів.*

Що можна дізнатися:

- Імена учасників, які були на уроці.
- Час приєднання та виходу кожного учасника.
- Загальна тривалість перебування на зустрічі.

Використання Google Meet для відстеження присутності

Перегляд учасників під час зустрічі:

Під час зустрічі ви можете переглядати всіх учасників, натиснувши значок "Учасники" у правому верхньому куті.

Це дозволяє вам бачити, хто присутній, але не надає детальної інформації про час входу чи виходу.

Використання функції "Реакції" та "Підняття руки"

Що це таке: Учні можуть використовувати функції реакцій, щоб демонструвати свою активність під час уроку. Наприклад, функції "Підняття руки" (Raise Hand) або емодзі реакцій дозволяють їм повідомити про свою присутність або участь у розмові.

Створення QR-коду:

Створюється унікальний QR-код для кожного уроку або заняття.

Учні сканують код за допомогою смартфона або іншого пристрою, що має можливість зчитувати QR-коди. Сканування QR-коду може перенаправити учнів на спеціальну форму або сторінку, де їхня присутність автоматично фіксується.

https://www.qr-code-generator.com/

https://www.the-qrcode-generator.com/

https://www.qrstuff.com/

Система контролю активності учнів під час дистанційного навчання.

Заохочення та мотивація

✓Використовуйте систему нагород (бали за активність або віртуальні сертифікати)

✓Проводьте короткі конкурси або ігри в кінці уроку як винагороду за участь.

Використання технологій для контролю уваги

✓Використовуйте функції Zoom, Google Meet або іншої платформи для моніторингу уваги учнів (наприклад, функція опитування або підняття руки).

✓Записуйте уроки, щоб учні могли переглянути їх пізніше, якщо пропустили важливі моменти.

Підтримка дисципліни через чіткий зворотний зв'язок

✓Давайте чіткий і конструктивний зворотний зв’язок під час уроку. Хваліть за старання, але також коректуйте, коли це необхідно.

Залучення до рефлексії

✓Наприкінці уроку запитуйте учнів про те, що їм було цікаво або що вон засвоїли. Це може бути коротке есе або опитування.

Залучення батьків

Проведення рефлексії після дистанційного уроку.

Запитання для рефлексії

Поставте учням відкриті запитання, які спонукають їх думати про процес уроку. Наприклад:

Що нового ви дізналися на уроці?

Які питання у вас залишилися після уроку?

Які труднощі ви відчували під час виконання завдань?

Чат та опитування

Використовуйте функцію чату для збору думок учнів. Наприклад, попросіть їх написати в чаті три речі, які їм сподобалися, та одну річ, що вони хотіли б змінити. Проводьте опитування через Zoom або Google Meet, щоб швидко зібрати відгуки про урок.

Оцінювання пари

Дайте учням можливість оцінити один одного. Вони можуть обговорювати свої досягнення та труднощі у парах, а потім ділитися висновками з класом.

Метод "3-2-1"

Запропонуйте учням навести:

3 речі, які їм сподобалися на уроці,

2 речі, які вони дізналися,

1 питання, яке у них виникло.

Перевірте себе

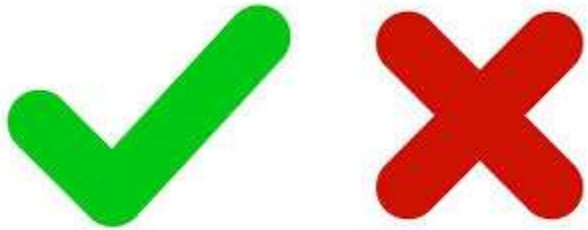

1. Співвіднесення етапів уроку із завданнями.

Етапи уроку:

1. **Організаційний момент**
2. **Мотивація**
3. **Актуалізація знань**
4. **Повідомлення нової теми**
5. **Практична частина**
6. **Контроль і корекція знань**
7. **Підсумок уроку**
8. **Домашнє завдання**

Завдання:

A. Проведіть опитування в чаті, запитавши учнів, як вони почуваються.

B. Попросіть учнів написати коротку програму на Python.

C. Підсумуйте основні моменти уроку та запитайте учнів про їх враження.

D. Презентуйте нову тему через відео-лекцію або слайд-презентацію.

E. Запропонуйте учням пройти короткий тест або вікторину, щоб перевірити їх знання.

F. Надайте домашнє завдання, пов’язане з темою уроку.

G. Попросіть учнів обговорити, чому важливо вивчати нову тему.

H. Запросіть кількох учнів поділитися своїми відповідями або програмами.

Відповідність

1 → A

2 → G

3 → E

4 → D

5 → B

6 → H

7 → C

8 → F

2. Співвіднесення термінів з їхніми визначеннями.

Терміни:

1. **Дистанційне навчання**
2. **Інтерактивна дошка**
3. **Відеоконференція**
4. **Електронний підручник**
5. **Оцінювання в режимі реального часу**

Визначення:

A. Освітній матеріал, доступний онлайн, який можна переглядати на комп'ютері або мобільному пристрої.

B. Метод, що дозволяє учням і вчителям спілкуватися в режимі реального часу через відео або аудіо.

C. Процес навчання, який відбувається через Інтернет, без фізичної присутності в класі.

D. Інструмент для візуалізації навчального матеріалу, який може бути використаний під час уроків.

E. Формат оцінювання, що дозволяє учням отримувати зворотний зв'язок миттєво під час уроку.

Відповідність

1 → C

2 → D

3 → B

4 → A

5 → E

3.Співвіднесення типів активностей з їхніми цілями.

Типи активностей:

1. **Групова робота**
2. **Індивідуальне завдання**
3. **Дискусія**
4. **Тестування**
5. **Презентація проекту**

Цілі:

A. Підвищити рівень комунікації та колективного вирішення проблем.

B. Перевірити знання учнів з конкретної теми або матеріалу.

C. Надати можливість учням продемонструвати свої навички публічного виступу.

D. Дати учням можливість самостійно досліджувати матеріал і працювати на власний розсуд.

E. Сприяти розвитку критичного мислення та обміну думками між учнями.

Відповідність

1 → A

2 → D

3 → E

4 → B

5 → C

4. Співвіднесення етапів підготовки до уроку з відповідними діями

Етапи підготовки:

1. **Визначення теми уроку**
2. **Розробка плану уроку**
3. **Підбір навчальних матеріалів**
4. **Тестування технічного забезпечення**
5. **Створення презентацій або документів**

Дії:

A. Зібрати слайди, відео та інші ресурси, які плануєте використовувати.

B. Переконатися, що всі технології (мікрофони, камери, програми) працюють належним чином.

C. Сформулювати цілі та завдання, які будуть досягнуті під час уроку.

D. Оформити структуру уроку, розподілити час для кожного етапу.

E. Розробити інтерактивні матеріали, щоб учні могли активніше долучатися до уроку.

Відповідність

1 → C

2 → D

3 → A

4 → B

5 → E

5. Співвіднести форми оцінювання з їхніми функціями.

Форми оцінювання:

1. **Формативне оцінювання**
2. **Підсумкове оцінювання**
3. **Самооцінювання**
4. **Партнерське оцінювання**
5. **Діагностичне оцінювання**

Функції

A. Оцінювання, яке проводиться під час навчального процесу для корекції діяльності.

B. Оцінка, що проводиться в кінці навчального періоду для підсумкової оцінки знань.

C. Процес, у якому учні оцінюють свої власні досягнення.

D. Оцінювання, що здійснюється учнями один одного, зазвичай у парах або групах.

E. Оцінка, яка використовується для виявлення рівня знань перед початком навчання.

Відповідність

1 → A

2 → B

3 → C

4 → D

5 → E

6. Співвіднести види навчальних ресурсів з їхніми перевагами

Види навчальних ресурсів:

1. **Відео-уроки**
2. **Інтерактивні тести**
3. **Онлайн-підручники**
4. **Форуми для обговорень**
5. **Мультимедійні презентації**

Переваги:

A. Можливість отримувати зворотний зв’язок та обговорювати ідеї з однокласниками.

B. Зручний доступ до інформації в будь-який час і в будь-якому місці.

C. Залучення учнів через ігрові елементи та інтерактивність.

D. Візуалізація матеріалу, що підвищує розуміння теми.

E. Досвід самостійного навчання за допомогою візуального контенту.

Відповідність

1 → E

2 → C

3 → B

4 → A

5 → D

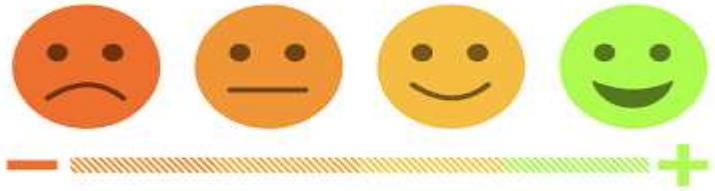

Рефлексія

Метод "3-2-1"

3 *речі, які вам сподобалися на уроці,*

2 *речі, які ви дізналися,*

1 *питання, яке у вас виникло.*

Вправа «Сенкан» (тематичний вірш)

1 рядок *– тема/термін –* ***1 іменник;***

2 рядок *– опис предмета/терміна–* ***2 прикметника;***

3 рядок *– опис дії –* ***3 дієслова;***

4 рядок *– фраза* ***із 4-х слів, що виражає ставлення про предмета/терміна;***

5 рядок – 1 синонім, *що узагальнює чи розширює зміст теми /терміна).*

•**Професійний стандарт учителя**, затверджений наказом Міністерства освіти і науки України № 23 від 22 січня 2018 року;

•Методичні рекомендації МОНУ щодо організації дистанційного навчання в школі

Перелік використаних джерел:

Постанова Кабінету Міністрів України від 15 вересня 2020 р. № 688 «Про затвердження Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти»

Методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу в ЗЗСО в умовах дистанційного навчання https://znayshov.com/News/Details/metodychni_rekomendatsii_shchodo_orhanizatsii_osvitnoho_protsesu_v_zzso_v_umovakh_dystantsiinoho_navchannia?utm_source=chatgpt.com

https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/metodichni%20recomendazii/2020/metodichni%20recomendazii-dustanciyna%20osvita-2020.pdf?utm_source=chatgpt.com

Методичні рекомендації «Проведення онлайн-уроків у дистанційному форматі» https://naurok.com.ua/metodichni-rekomendaci-provedennya-onlayn-urokiv-u-distanciynomu-formati-372965.html?utm_source=chatgpt.com

Перелік використаних джерел:

Постанова Кабінету Міністрів України від 15 вересня 2020 р. № 688 «Про затвердження Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти»;

Постанова Кабінету Міністрів України № 643 від 17 червня 2020 року "Про затвердження Концепції розвитку цифрової освіти в Україні";

Положення про дистанційну освіту № 1081 від 7 жовтня 2020 року;

Професійний стандарт учителя, затверджений наказом Міністерства освіти і науки України № 23 від 22 січня 2018 року;

Методичні рекомендації МОНУ щодо організації дистанційного навчання в школі https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/metodichni%20recomendazii/2020/metodichni%20recomendazii-dustanciyna%20osvita-2020.pdf?utm_source=chatgpt.com

Методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу в ЗЗСО в умовах дистанційного навчання https://znayshov.com/News/Details/metodychni_rekomendatsii_shchodo_orhanizatsii_osvitnoho_protsesu_v_zzso_v_umovakh_dystantsiinoho_navchannia?utm_source=chatgpt.com

Методичні рекомендації «Проведення онлайн-уроків у дистанційному форматі» https://naurok.com.ua/metodichni-rekomendaci-provedennya-onlayn-urokiv-u-distanciynomu-formati-372965.html?utm_source=chatgpt.com